

Published on www.bilvavi.net

[Home](#) > פסח 063 אפיקומן-יחידה שבנפש תשפא

פסח 063 אפיקומן-יחידה שבנפש תשפא

סיכום חלקי וקצר

מתגלה כאן בשיעור שאור היחידה שבנפש שמאיר בבבית - הן היחידה הפרטית בבית הפרטי והן היחידה כללית - הארת משיח - בבית הכללי שהוא ביהמ"ק, מקיף את כל ההשתלשלות של גלות וגאולת מצרים בכלל וקרבת פסח בפרט, כשורש לגאולה העתידה - אור ה'אחד'.

א. גאולת ישראל בליל פסח היא גאולה של "לא תצאו איש מפתח ביתו" - הארת היחידה שבנפש שמאירה בבית, וזהו הדין 'בבית אחד יאכל' שבקרבת פסח ודין קשירתו לכרעי המיטה שמבטא חיבור לקביעות שבבית כמקום לינה, וב"סור מרע" זהו איסור "שאור לא ימצא בבתיכם" דייקא, וכן חיוב בדיקה שחל על בית כי החמץ מסתיר את אור הבית.

ב. שורש הירידה למצרים הוא בבחינת הבית של י"ב שבטים שנאמר בהם "איש וביתו ובאו", ועומק עצתו של פרעה לעכב את הגאולה שהיא אור של בית הוא ע"י שמשעבדם לבנות את פיתום ש"פי תהום בולעו" ואת רעמסס ש"מתרוסס" שזהו כח הביטול לבית, ושורש הגאולה היא ב"ויעש להם בתים" שנאמר במילדות - שורש משה ואהרן שגואלים את ישראל, וזהו בנין בית ישראל בנעלמות בתוך גלות מצרים עד גילוי אור הבית בליל פסח, וגם ביציאתם ממצרים הארת הבית ממשיכה בענני הכבוד וזה שורש מצות סוכה שהוא המשכת הארת הבית לדורות.

ג. הבית בה"א הידיעה הוא בית המקדש שאליו עולים כל ישראל בג' רגלים, ובעיקר בפסח להקרבת הפסח, ובעומק, קשירת הפסח לכרעי המיטה היא לא רק לבית הפרטי אלא לביהמ"ק שנקרא 'חדר המיעטות', וזהו ה'בית מלוני' שמתגלה אצל יעקב אבינו שקראו בית ע"י "וישכב במקום ההוא וילן שם", ומכח כך גם בזמן הגאולה ענני הכבוד [שהם גם בגדר בית] מביאים את בני ישראל להקריב את הפסח במקום בית המקדש. וכן כשהם יוצאים ממצרים הם נושאים ארזים שהם הכח לבנות משכן - שהוא בבחינת בית - ומכח כך הם נכנסים לא"י ובוניים את ביהמ"ק.

ד. קרבן פסח הוא בבחינת היחידה' ולכן הוא קרבן נבדל משאר הקרבנות בדיני הקרבתו ואכילתו, וקובע את יום י"ד ניסן כיו"ט לעצמו, ומהותו היא אור של מסירות נפש שבהקרבת אלהי מצרים בשונה משאר קרבנות שהם הקרבה מלשון קירבא, וזהו שורש "בבית אחד יאכל" - שבו הארת היחידה הפרטית, ולעת"ל בהארת משיח - היחידה הכללית - כל ישראל יאכלו ק"פ בבית אחד [מאותו של שורש הבית השלישי שהוא 'בית אחד' לצרף את הכנס"י] - וזו תהיה הסעודה דלעת"ל דשור הבר וליתן, ואז כל ישראל יאכלו ק"פ מבהמה אחת, ולא יהא קרבן נוסף של חגיגה בכדי שהפסח יאכל על השובע אלא האכילה כולה רק פסח, עד השורש העליון שמה שהשתא אומרים הלל והודאה על הפסח - לעת"ל הפסח גופא יהפך לקרבן תודה.

ה. ליל פסח וליל ת"ב חלים באותו יום כי הם ה'דבר והיפוכו' שבמהלכי הבית, בניינו וחורבנו, ובהקבלה לכך, בגאולה העתידה הארת נפש דמשיח הוא גילוי של תשעה באב ובמדרגת מקום זה בנין ביהמ"ק דלעתיד שזהו הגילוי של "בניסן עתידין להיגאל", ובפרטות זה עומק האור של אפיקומן - אפיקו את הארת המן שיורד מן השמים שמאותו שורש יירד הבית השלישי מן השמים.

אפיקומן - כמו שנתבאר שורש החלקים של גדר הראשית שמתגלה באפיקומן:

ההויה שהיא שורש **המצה** מלשון מציאות. ומשם נמשך **האמונה** במציאות שזה ה'מיכלא דמהימנותא'.

התענוג שבאכילה שזהו ה'אין מפטירין אחר הפסח האפיקומן' על מנת שישאר **טעם** האפיקומן בפיו שזה התענוג הפנימי שבדיבור, **אפיקומן - אפיקו-מן** לגלות את התענוג.

וכח **הרצון** שמתגלה באפיקומן שהרי האפיקומן הוא הסיפא של הליל הסדר וזה מה שנאמר בסימני ליל הסדר - **נרצה** - מלשון של **רצון**, זה הסיפא של ליל הסדר **נרצה - רצון**, הכח של הרצון המתגלה באפיקומן.

אלו הם החלקים השורשיים שגנוזים במציאות האפיקומן.

"כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות", האור של האפיקומן בפרט והאור של פסח בכלל הוא השורש של האור של הגאולה לעתיד לבוא, הגאולה לעתיד לבוא מושרשת בגאולת ישראל ממצרים.

כבר הוזכר יסוד דברי רבותינו שהסעודה של ליל הסדר בכלל ואפיקומן בפרט היא השורש של הסעודה דלעתיד לבוא, וכן היין ששותים הוא השורש של ה"יין המשומר בענביו מששת ימי בראשית" - זה יהיה הסעודה דלעתיד לבוא.

"בבית אחד יאכל" שבקרבת פסח - אור היחידה שמאיר בבית

האכילה והשתיה הזו הם אינם נגמרים בליל הסדר אלא נשאר מהם ה'טעם אפיקומן' וכן בשתיה לאחמ"כ כששותים את ב' הכוסות של יין, זה נמשך ומאיר הלאה.

ועומקם של דברים - יש הרי מצוה מיוחדת שנאמרה בקרבן פסח - בפסח מצרים נאמר להדיא האיסור לצאת מפתח בתיהם - "ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר וגו' ולא יתן המשחית לבוא אל בתיכם לנגוף", אבל גם בפסח דורות נאמר בלשון הפסוק **"בבית אחד יאכל"** ויש מחלוקת בזה בגמ' בסוגיא בפסחים מה גדר הדבר, אבל מקרא מלא - "בבית אחד יאכל".

ועומק הדבר שהפסח נאכל בבית אחד ולא נאכל בשני בתים - זה ברור שמחמת שהאור שמאיר בפסח הוא **אור של בית**.

הוזכר פעמים רבות מאד דברי רבותינו על מה שמבואר בחז"ל "חמישה שמות יש לה לנפש - נפש, רוח, נשמה, חיה, יחידה". שהנפש היא בכבד, הרוח בלב, הנשמה במח, החיה בבגדים והיחידה נמצאת בבית.

וא"כ, עומק ההארה שמתגלה בפסח - "ואתם לא תצאו איש מפתח **ביתו** עד בוקר", ו"בבית אחד יאכל" שמתגלה בקרבן פסח שהוא האפיקומן זה הארה שמאיר בפנימיות אור היחידה שהיא מאירה בבית, ומי שיוצא מהבית הוא יוצא מהארת היחידה, זה העומק של האיסור לצאת מפתח הבית עד בוקר, וכאשר אוכלים את האפיקומן שזה זמן עיקר ההארה לדורות נאמר "בבית אחד יאכל" - זה מקום ההארה.

הישיבה בסוכות בענני הכבוד שביציאה ממצרים - המשך הארת ה'בית'

וההארה הזו בוקעת גם כאשר הם יוצאים ממצרים אף שלכאורה נגמר מהלכי הבית אך ההארה הזו ממשיכה הלאה, יש לנו הרי שני מועדים שורשיים - פסח וסוכות - ושבעות כידוע מדברי הרמב"ן ועוד הוא לא מועד גמור לעצמו אלא הוא שמיני עצרת של החמישים יום, השמיני עצרת של חג הפסח, ובדרך רמז זה רמוז במילה **פסח** עצמה **פ' - פסח, ס' - סוכות וח' זה השמיני של פסח והשמיני של סוכות שמצד אחד הם רגל בפני עצמם ומצד אחד הם חלק ממצאות המועד של פסח וסוכות.**

ובפרטות לענייניא דידן - כמו שבפסח יש דין של בית, בפסח מצרים יש דין של "ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר" ובפסח דורות יש דין באכילה "בבית אחד יאכל", כמו כן בסוכות יש דין של "בסוכות תשבו שבעת ימים" - 'תשבו כעין תדורו'.

ובהבנה הפשוטה - בפסח יש דין להיות בבית ובסוכות יש דין לצאת מן הבית - "צא מדירת קבע ושב בדירת עראי", אבל בדקות יותר בשניהם יש את היחס של "שב בדירת" ... אלא שבסוכות באיזה דירה תשב - "שב בדירת עראי".

והעומק שבדברים הוא - בפסח מצרים ישבנו בתוך בית, האיר היחידה שבנפש שבבית וכשיוצאים ממצרים שלכאורה יוצאים מן הבית שהרי רק "עד בוקר" נאמר לא לצאת אבל מהבוקר היה יציאה ממצרים - "ויהי בשלח פרעה את העם", אבל ביציאה ממצרים ממשיך ההארה שהיה בליל פסח, ובאיזה אופן הוא ממשיך - "כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציאי אותם מארץ מצרים" שההמשכה של הארת הסוכה היא המשכה של ה"בבית אחד יאכל" ושל ה"ואתם לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר", זהו ה"בסוכות הושבתי" שהיה ביציאת מצרים "שב בדירת עראי", והישיבה הזו שבני ישראל נמצאים תחת ענני הכבוד כשהם הולכים במדבר שזה ה"בסוכות הושבתי" היא ממשיכה את ההארה של "בבית אחד יאכל" "לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר" שאותה הארה ממשיכה.

ואשר על כן - ההארה הזו של ליל פסח לא מסתיימת, אם כן, בליל פסח בגדר של בית אלא היא ממשיכה ביציאתם ממצרים שכשהם יוצאים ממצרים הם יושבים בסוכות וא"כ ההארה של הבית ממשיכים אותם, וע"י כן מתגלה הכח שמקיף את בני ישראל בבית, היחידה שבנפש שהאירה ביציאת מצרים היא זו שממשיכה ומאירה כאשר הם הולכים במדבר - "בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציאי אותם מארץ מצרים".

עומק חיוב ביעור חמץ שתלוי בבית - שלא יסתיר את האור שבבית

יתר על כן, עומק ההארה שמתגלה בפסח הרי יש לו שני צדדים, מצד אחד יש את המצוה של האכילה, אכילת פסח מצה ומרור, ומהצד השני יש את האיסור של "ולא יראה לך שאור בכל גבולכם", "לא ימצא חמץ בבתיכם", והיינו שבפסח לא נאמר רק שיש דין של איסור אכילה ויש דין של איסור הנאה שזה מצאנו גם בשאר איסורי תורה אלא בפסח יש דין מיוחד שלא יראה לו חמץ בגבולו של האדם, בביתו של האדם, יש איסור שיראה לו שם חמץ

בהקבלה לצד החיובי של אכילת פסח שנאמר שיש דין של בית - "בבית אחד יאכל", מהצד ההיפכי שלו להסיר את כח הטומאה יש את הדין של חמץ שנאסר דווקא 'בבתיכם' ולא נאסר חוץ מגבולו של האדם, האיסור שיראה חמץ בגבולו של האדם הוא מחמת שעד כמה שהחמץ מתראה בבית - ודייקא מדגישים - **בבית** שזה לא רק איסור מצד בעלות של ממון על החמץ שזה הגדרה אחרת, אלא שהאיסור זה מה שהוא מתראה בביתו של אדם, מה שהאיסור הוא שזה מתראה בבית היינו משום שלולי כך - אם חס ושלום יש מציאות של חמץ הרי שנעלם האור הפנימי של הבית, הוא מסתיר את האור שנמצא בבית.

ולכן יש דין בדיקה בחמץ, ובעומק מה שנאמר "אור לארבעה עשר בודקין את החמץ לאור הנר" כלומר - שיש חיוב נוסף לבדוק את הבתים, והיינו שמלבד האיסור דאורייתא להשהות את החמץ בביתו נאמר ש"בודקין את החמץ", וודאי ש"בודקין את חמץ" היינו שבדקים את הבית מחמץ וא"כ החיוב בדיקה הוא חיוב של **בית** - הוא לא חיוב בדיקה של חמץ, ולכן מי שיש לו חמץ ואין לו בית אין לו חיוב בדיקה, מי שיש לו בית ג"כ אין חיוב בדיקה במקום שאין מכניסין בו חמץ, אבל החיוב הוא במי שיש לו בית ששם יסוד החיוב של הבדיקת חמץ.

קרבת פסח - נבדל משאר הקרבנות בהקרבתו ובאכילתו

ומה ש"בודקים את החמץ לאור הנר", מאיפה האור של הנר מאיר לבדוק בו את הבית? - ברור ופשוט - יש לנו דין של אכילת אפיקומן - פסח ויש לנו זמן של הקרבת אפיקומן - פסח, והרי בשונה מהמועד של סוכות ש"ד תשרי אין לו דין של מועד, י"ד ניסן שהוא ערב פסח יש לו דין של מועד, וכפשוטו הדין של מועד שבו הוא מחמת שזה זמן ההקרבה של הקרבן פסח שהוא מוקרב בי"ד.

וגדר שיעור הדבר - פסח לא דומה לשאר הקרבנות הנאכלים, קדשי קדשים וקדשים קלים שנאכל ליום ולילה או לשני ימים ולילה אלא קרבן פסח יש לו דין לעצמו - הוא לא נאכל ליום ולילה וק"ו שלא לשני ימים ולילה אלא הוא נאכל ללילה, זה שיעור חובת אכילתו שהוא נאכל ללילה בלבד, וא"כ, זמן ההקרבה שלו הוא לא זמן האכילה וזמן האכילה שלו הוא לא זמן ההקרבה שלו, בשאר הקרבנות זמן אכילתם הוא זמן הקרבתם, מקריבים אותם ביום ולא מקריבים אותם בלילה [חוץ מאיברים ופרדים שלא נתעכלו שקריבים כל הלילה] ששאר הקרבנות נקריבים ביום קודם תמיד של בין הערבים כמו שנאמר ביחס לקרבן תמיד של שחר "עליה השלם כל הקרבנות כולם וביום ההקרבה עצמו מתחיל זמן אכילתם אבל קרבן פסח הוא מוקרב ביום ואז הוא איננו ראוי לאכילה, ובדקות הוא מוקרב אחרי תמיד של בין הערבים כי הוא לא שייך למערכת של כל הקרבנות כולם שהם נאכלים ביום הקרבתם - ולכן הפסח מוקרב אחרי תמיד של בין הערביים.

ואשר על כן - מונח בהקרבת קרבן פסח שהוא דין הקרבה לעצמו והוא לא עומד במהלכי כל הקרבנות כולם, תמיד נראה שיש תמיד של שחר ותמיד של בין הערביים וביניהם כל הקרבנות כולם, שזה הדין של "עליה השלם כל הקרבנות כולם", אבל פסח מוקרב אחרי תמיד של בין הערביים, הוא שונה מכל הקרבנות, הוא נבדל מכל קרבנות כי מונח בו אופן של יחידה לעצמה, הוא לא מצורף לשאר כל הקרבנות כולם.

כל הקרבנות כולם נקראים קרבן מלשון של הקרבה - קירבה בבחינת "נפש כי תקריב", אבל קרבן פסח שהוקרב במסירות נפש ביציאת מצרים שהם הקריבו את אלהי מצרים הוא אור לעצמו של מציאות מסירות נפש.

קרבן פסח הוא הקרבן הראשון שהקריבו ועל אף שהיו קרבנות שקדמו לו אך הם לא היו מדין ציווי לכלל ישראל אלא הוא הקרבן הראשון שהוקרב, והוא קרבן שקדם למתן תורה, **הוא קרבן נבדל מכל שאר הקרבנות**, בהדגשה, הוא בבחינת ה'יחידה', הוא עומד כמציאות לעצמו, ולכן הוא גם קובע יום טוב לעצמו כי הוא מהות שונה מכל ההקרבות, שאר כל הקרבנות כולם יום הקרבתם הוא לא בגדר שיעור יום טוב כמו יום י"ד ניסן שהוא יו"ט של קרבן פסח.

וודאי, יש כמה וכמה חילוקים בין שאר הקרבנות לפסח, אבל חילוק אחד יסודי שמתבאר השתא - קרבן פסח הוא נבדל מהקרבנות במהות שלו, בזמן הקרבתו, בזמן אכילתו, הוא בריה בפני עצמו, ולכן גם הי"ד שהוא קרב בו הוא **סוג של יו"ט לעצמו**, וא"כ, לא רק האכילה שלו נאכלת בבית אחד שהוא נאכל לעצמו וגדר שיעור אכילתו לילה בלבד, אלא בהקרבתו ג"כ הוא כמציאות לעצמו.

קשירת פסח מצרים לכרעי המיטה - קשירתו למקום לינה שבבית

והדוגמא הבהירה לכך הרי מתגלה בפסח מצרים שבזה הוא שונה מכל הקרבנות כולם שמבעשור לחודש היה דין של ביקור והיו קושרי אותו לכרעי המיטה, ולכאו' הרי יכולים לקשור אותו היכן שיקשרו אותו, ומדוע קושרים אותו דווקא בכרעי המיטה, רק ברור הדבר, עיקר בית הוא מקום של לינה שהלינה היא הקביעות שבבית, כי אכילה שבבית יכולה להיות באופן של אכילת עראי אבל בשינה כל שינה היא קבע בשיעור מסויים ולכן עיקר הבית הוא מקום של לינה, וכן בית המקדש נקרא "בית מלוני", וכיון שעיקר הבית הוא מקום של לינה לכן הגילוי שמתגלה שקושרים את הקרבן פסח של מצרים לכרעי המיטה הוא גילוי שמתגלה בו מדרגת שורש מציאות הבית שכבר מתחילת ביקורו הוא מתגלה שהוא שייך למציאות הבית.

'הבית' בה' הידיעה - בית המקדש

וביתר חידוד - יש לנו הרי את הדין שקיים בכל המועדים "שלוש פעמים בשנה יראה כל זכורך את פני האדון ה'" והראיה שנאמרה היא לא רק ראייה בעלמא לראות "את פני האדון ה'" אלא דייקא "במקום אשר יבחר", וה"מקום אשר יבחר" הוא **בית המקדש**, הוא **בית**, יש בו דין של בית, זה הגילוי הכללי שמתגלה שלוש פעמים בשנה.

אבל עיקר הגילוי מתגלה בקרבן פסח בפסח ראשון - ובפסח שני, מי שהיה טמא או בדרך רחוקה בפסח ראשון - שכל יחיד ויחיד חייב לבוא לבית המקדש להקריב קרבן פסח, בשונה מעולת ראה שיש לה פטורים נוספים, כי קרבן פסח הוא מצורף לבית המקדש, הוא מצורף לדין 'בית' שבבית המקדש, ומדגישים עוד פעם - קרבן פסח מצרף את כל ישראל ל'בית' ו'הבית' בה"א הידיעה הוא **בית המקדש**, זה העומק של המעמקים שבקרבן פסח, זה האפיקומן שנשאר באחרונה.

ההארה של קרבן פסח מתחילה מקשירה לכרעי המיטה וכמו שהזכרנו שעיקרו של בית הוא מקום של שינה, ועיקר גילוי הדבר מתגלה מכח יעקב אבינו כדברי חז"ל - "אברהם קראו הר, יצחק קראו שדה ויעקב קראו בית" ואיפה מתגלה החיבור של יעקב לבית שבבית המקדש - "וישכב במקום ההוא וילן שם כי בא השמש" שמתגלה מקום של שינה מכחו של יעקב אבינו, וכלשון חז"ל שם "צדיק זה בא **לבית מלוני**" זה מקום של שינה מכחו של יעקב אבינו.

עומק הקשירה לכרעי המיטה - חיבור בני ישראל למקום בית המקדש

ובעומק מי שקובע את הדבר - זה התחיל בקרבן פסח שנקשר בכרעי המיטה שהמיטה זה המקום של הלינה, זה הקשירה לכרעי המיטה, במעמקים, וזה לא רק קשירה לבית הפרטי הזה ששם ישנים שמצד כך כרעי המיטה הוא המקום של שינה, אלא כרעי המיטה הם הקשירה למקום של "בית מלוני" בבית המקדש שנקרא "חדר המיטות" - לשם הקשירה שקושרים את

הקרבת פסח, קושרים אותו לבית, וסתם בית משמש תמיד בלשון חז"ל על בית המקדש, זה 'הבית' בה"א הידיעה.

וכשאוכלים את הקרבן פסח שנאמר בו "בבית אחד יאכל" אז וודאי כפשוטו, וזה הגדר לדינא שזה אותו בית שבפועל הוא נאכל, שם הוא צריך להאכל, אבל הרי כמו שאומרים חז"ל כמו שיש בתרגום כידוע, שבקרבת פסח של מצרים, ע"י הענני כבוד נלקחו בני ישראל לארץ ישראל והקריבו שם את הקרבן פסח, והעומק - וזה מה שהוזכר בראשית, שליל פסח שנאמר בו "בבית אחד יאכל" זה לא שנגמר הדין 'בית' בליל פסח אלא הוא ממשיך ע"י ה"כ בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים" שממשיך הדין 'בית', וכשהם יצאו ממצרים בפעם הראשונה ביום י"ד להקריב את הקרבן פסח, הם יצאו מכח אותם ענני כבוד שעליהם נאמר "כי בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם מארץ מצרים", וא"כ היציאה היתה יציאה בגדרי 'בית', הם יצאו באופן של עננים שהם ה"בסוכות הושבתי" וא"כ הם יצאו מבתיהם שבמצרים ע"י "בסוכות הושבתי את בני ישראל בהוציא אותם" והם מגיעים לארץ ישראל לירושלים - לבית המקדש שנקרא בית [וכמובן, עוד לא היה שמה בית בפועל אלא בית בכח] ובבית הזה - שם השורש של כל ההקרבה של קרבן פסח.

ומי גרם להם שיש להם את כח הדבר שענני הכבוד יקחו אותם לבית המקדש להקריב - כי הם קשרו את הקרבן בכרעי המיטה, וא"כ הם התחברו ל"חדר המיטות", הם התחברו ל"בית מלוני", זה החיבור שבו הם נקשרים למקום בית המקדש למדרגת הבית השלם.

וזה גדר חורבנו של בית ובניינו של בית, כשהבית בחורבנו - נעלם שורש ההארה הראשונה שהתגלתה מבעשור לחודש בקשירה לכרעי המיטה, ומה שחז"ל אומרים כידוע על הפסוק "השביעיני במרורים הרוני לענה" וזה מובא בפוסקים שאותו יום שיוצא ליל פסח יוצא ליל תשעה באב, ולחלק מהפוסקים מה שאנחנו נוהגים לאכול ביצה - או שזה זכר לחגיגה כפשוטו שהקריבו, או שזה זכר למנהג אבילים שאוכלים ביצה מחמת שבאותו לילה בהכרח יוצא ליל תשעה באב.

והעומק שבדברים להתבאר, זה ברור ביותר - ההארה שמאיר החיבור לבית היה בגדר הקרבן פסח, ולפי"ז בית בבנינו ובית בחורבנו זה ה'דבר והיפוכו' שמתגלה בליל פסח - "השביעיני במרורים הרוני לענה", מצד התיקון מתגלה בליל פסח "על מצות ומרורים יאכלוהו" ומצד הקלקול מתגלה בחורבן הבית "הרוני לענה", אבל הכל מונח במהלכי בית, במהלכי בנין הבית ובמהלכי חורבן הבית, זה עומק יציאת בני ישראל ממצרים.

"ויעש להם בתים" שבמילדות - שורש גאולת מצרים

ופשוט וברור - השורש של גאולת בני ישראל ממצרים היא במעשה של פרעה עם המילדות שהוא אומר למילדות "וראיתם על האבנים אם בן הוא והמיתן אותו ואם בת היא וחיה" והמילדות שלא עשו כאשר צוה עליהם פרעה בירך אותם הקב"ה "ויעש להם בתים" כדברי חז"ל - בתי כהונה ובתי לוויה ובתי מלכות, זה שורש גאולתם של בני ישראל ממצרים, שורש גאולתם של בני ישראל היא מכח המילדות - שפרה ופועה, יוכבד ומרים - שמהם יוצא, בעומק, משה רבינו שהוא גואלם של ישראל, מיוכבד הוא נולד ומרים היא זו שמצילה אותו, ומשה רבינו כאשר הוא נולד הוא מונח בתיבה שזה שיעור מסוים של בית - ואותיות **תיבה** הם אותיות **הבית** כידוע, זה צורת לידתו של משה רבינו, **הוא נולד למהלכי בית**, מה שנאמר "ויעש להם בתים - בתי כהונה ובתי לוויה ומלכות" שמכח כך יוצא מושיען של ישראל - משה - שהיה לו דין של מלך, ויוצא אהרון שעליו נאמר "ואהרן יהיה לך לכהן" שמהם יוצא בתי כהונה ובתי לוויה ובתי מלכות, הם גואלים את בני ישראל ממצרים, ומה שהם גואלים את בני ישראל ממצרים זה מכח "ויעש להם בתים", הם גואלים מדרגה של בית - זה גופא מדרגת הדבר של מה שיוצא מהם.

ומצד הקלקול - לכן שעבד אותם פרעה בשעבוד של "ויבן ערי מסכנות לפרעה את פיתום ואת רמעסס" וכלשון חז"ל כידוע בגמ' בסוטה "פיתום - פי תהום בולעו ורעמסס - שכל מה שהיו בונים היה מתרוסס", ופשוט וברור - מה היה העומק של הבנין הזה ששעבד אותם בו פרעה? - כנגד ה'בית דקדושה' יש חורבן הבית שזה ה"השביעיני במרורים הרוני לענה" שכנגד האור של הבית שמתגלה בגאולה של בני ישראל ממצרים היה שעבוד של בית והשעבוד של הבית זהו חורבן הבית שכנגד בניינו, כשפרעה מצוה אותם לבנות את פיתום ואת רעמסס שמה שהיו בונים היה מתרוסס כמו שהוזכר מדברי חז"ל - הוא מעורר את חורבן הבית ובזה הוא מעכב את הגאולה של ישראל בליל פסח שהוא גאולה של "לא תצאו איש מפתח ביתו", של "בבית אחד יאכל", שע"י שהופכים את הבית ל"פיתום ורעמסס" - ל"פי תהום בולעו" ול"מתרוסס" נעשה מציאות של ביטול לבית, זה גופא עומק עצתו של פרעה.

וכנגד כך - "ויעש להם בתים", הקב"ה עושה למילדות בתים ומכח כך דייקא - "תחת התפוח עוררתין" וגו', שמה שנבנו כל מציאות הכנסת ישראל היינו שנבנה במעמקים, נבנה בנעלמות כל מציאות הבית, עד שהוא מתגלה ביציאתם ממצרים בליל פסח "בבית אחד יאכל" "לא תצאו איש מפתח ביתו עד בוקר", כלומר - נבנה מציאות הבית בנעלמות, הוא זה שנבנה בגלות מצרים.

"איש וביתו באו" שבירידת הי"ב שבטים למצרים - הבית שהולך ונבנה מתוך הגלות

ולהבין ברור - נאמר בקרא "ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב איש וביתו באו" זה דייקא **הבית** שהגיע למצרים, מצד גלות מצרים יש מעשה אבות סימן לבנים שזה מה שהאבות - אברהם ויעקב - ירדו למצרים חוץ מיצחק שהוא עולה תמימה, זה ה'מעשה אבות' שהאבות ירדו והקב"ה אומר ליעקב אבינו בפרט "אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה", והי"ב שבטים ירדו למצרים והם נגאלו ממצרים שזה מה שנאמר כשהם יצאו ממצרים שהיה גאולה גם לשבטים - "ויקח משה את עצמות יוסף עמו" [וכדברי חז"ל שעצמות כל השבטים עלו עמהם].

וא"כ, יעקב שירד למצרים - זה לא ירידה גמורה שזה מה שהקב"ה אומר לו "אנכי ארד עמך מצרימה ואנכי אעלך גם עלה", כי זה רק מדין "מעשה אבות סימן לבנים", אבל הבנים שירדו למצרים - זה מתחיל בי"ב שבטים שאצלם מתחיל גלות מצרים, וכח השעבוד בפועל, זה רק בזמן מיתתו של יוסף, אבל שורש הירידה למצרים זה בי"ב שבטים שאצלם שורש הירידה מתחילה, והרי זמן השהות שישבו בני ישראל במצרים היה ארבע מאות שנה - וכדברי חז"ל שהקב"ה דילג על הקץ ומשורש לידתו של יצחק התחיל המנין של הארבע מאות שנה, זהו תיבת **בית** - **י"ב-ת' י"ב** זהו הנפש שירדו למצרים שהם השורשים שירדו, וכמובן "בשבעים נפש ירדו אבותיך מצרימה" זה בהרחבה, אבל ההגדרה של הפסוק "איש וביתו באו" אלו הם הי"ב שבטים, זה הי"ב שב'בית' והזמן שהם נמצאים במצרים שהוא **ת'** שנה זה **הת'** של ה'בית'.

מצד אחד כמובן זה היה ירידה של גלות של הבית כשירדו למצרים, אבל הבית הזה של "ויעש להם בתים" שנאמר לאחר מכן, הוא לא התגלה רק בסיפא של הדבר אלא **הבית הולך ונבנה בתוך מעמקי הגלות**, וכשבני ישראל יוצאים מן הגלות - **הם מוציאים את ה'בית' איתם**, והרי כמו שאומרים חז"ל כידוע, יעקב אבינו נטע ארזים ועמם יצאו בני ישראל ממצרים על מנת לבנות את המשכן כשהם יוצאים ממצרים, כלומר - הם יוצאים עם מה שבונים איתו בית - שזה המשכן ["משכן איקרי מקדש, מקדש איקרי משכן" כמו שאומרת הגמ'], הם יוצאים עם הכח לבנות את הבית, זה הכח שהם יוצאים אתו ממצרים שזה מונח באותם ארזים, באותם 'בריה התיכון' שעליו ומסביבו נבנה כל המשכן כולו, אתו הם היוצאים ממצרים, הם יוצאים עם הכח של הבנין של הבית, מכחו הם יוצאים ממצרים, זה עומק גאולת בני ישראל שיצאו ממצרים.

ועם הבית הזה יצאו בני ישראל ממצרים והלכו אתו במדבר ארבעים שנה, ועם הבית הזה - מכחו ועל ידו - נכנסו לארץ ישראל, וכמו שאומרת הגמ' שהמשכן לא שלטו בו זרים אלא הוא נגנז כי הוא מעשה ידיו של משה [סוגיא בסוטה] ומכח כך בונים את בנין הבית.

פנימיות הארת הבית השלישי שבאפיקומן

'בניסן נגאלו ובניסן עתידים להיגאל', יש מה שנאמר בחז"ל שנוולד משיח בתשעה באב, אבל הרי תשעה באב מקביל לליל פסח כמו שהוזכר שזה "השביעי במרורים הרוני לענה" שהם מקבילים אהדדי.

הנפש של משיח זה גילוי של תשעה באב שבו ביום הוא נולד, ודייקא מה שרבי יוחנן אמר "אילו היונא התם היו קבעינא לתענית בעשירי" זה מהשורש של **העשירי** בניסן שנאמר ב"משכו וקחו לכם" שאז קושרים אותו לכרעי המיטה כמו שנתבאר.

אבל, יש ביאת משיח ויש בנין בית המקדש, ביאת משיח, הארת משיח - הוא הולדה של תשעה באב, אבל ההארה של ניסן הוא הבנין של בית המקדש השלישי שיבנה במהרה בימינו, זה מושרש בהארה של "בבית אחד יאכל" שיש בכח של מציאות הקרבן פסח.

כשמאיר האור הפנימי של פסח, מאיר האור הפנימי של האפיקומן - הוא מוציא לחוץ את הבית הנעלם, זה מציאות ההארה, וזה בעומק ההגדרה שהוא נקרא **אפיקומן - אפיקו-מן**, וכמו שאומרים רבותינו שזה קאי על **המן** שירד במדבר, אבל בעומק יותר כוונת הדבר הוא כך - מקדש ראשון ומקדש שני נבנה בידי אדם אבל מקדש שלישי כדברי חז"ל כידוע עד מאד, עתיד לירד מן השמים, מה שבמדבר ירד לבני ישראל **מן** זה מאותו שורש של הארה שלעתיד לבוא ירד מן השמים בית המקדש, הבית המקדש השלישי שיירד מן השמים זה אותו מדרגה של "הנני ממטיר לכם מן מן השמים", שמאותו מדרגה של הארה מתגלה בנין ביהמ"ק.

והרי הרמב"ן אומר שהמן הוא מזיו האור העליון וזה השורש של חודש ניסן שאחריו בא אייר שיש בו את הדין של פסח שני שהוא נקרא "חודש זיו" שבו מתגלה ההארה, מכח אותו זיו עתיד לירד בית המקדש השלישי במהרה בימינו.

ולפי"ז **אפיקומן** זה לא רק **אפיקו-מן** מדין האכילה של ירדת המן במדבר אלא מאותו שורש של הארה מתגלה המדרגה של הבית המקדש השלישי שעתיד לירד מן השמים זהו **האפיקומן 'אפיקו' - מן** את אותה הארה של המן, ומכחו להוציא את בנין הבית.

בבית המקדש שהיה נאמר "עומדים צפופים ומשתחיים רווחים" - שהשתחוויה היא **מעין** צורה של שינה שכאשר האדם ישן הוא בפשוט ידים ורגלים - אבל בבית המקדש השלישי שיבנה במהרה בימינו יתקיים גם "עומדים רווחים" ונחדד.

לעת"ל כל ישראל יאכלו קרבן פסח בבית אחד

כמו שאנחנו אומרים בברכת הגאולה "ונאכל שם מן הזבחים ומן הפסחים" [זה הנוסח בכל שנה ושנה, והשנה אומרים לפי חלק מהשיטות "מן הפסחים ומן הזבחים"], בבית השלישי שיהיה בו מדרגת אכילה של בית המקדש - שמה יתקיים "בבית אחד יאכל" שכל ישראל יחד יאכלו באותו בית, מעין מה שאומרת הגמ' לגבי סוכה "ראויים כל ישראל לישוב בסוכה אחת" וכמו שנתבאר הרי לעיל, הסוכה זה ההמשכה של הבית שהיה במצרים - "בבית אחד יאכל".

השתא הקרבן פסח שנאכל בבית אחד - כל חבורה וחבורה לעצמה באותו בית עצמו - ב' חבורות, כל הסוגיא בפסחים באיזה אופן אפשר לאכול אותו - אבל לעתיד לבוא כאשר ירד הבית השלישי כל ישראל יחד יאכלו באותו בית.

גילוי ה'בית אחד' שבבית השלישי

ולהבין ברור - עכשיו אנחנו נמצאים במדרגה של **בית ראשון ובית שני**, כלומר - יש ריבוי של בתים, וממילא גם הקרבן שנאמר בו "בבית אחד יאכל" אבל כל חבורה יכולה בבית שלה, וזה שורש של שני בתים.

אבל כשירד בית המקדש השלישי - פשוט וברור לכל בר-דעת שזה לא 'שלישי' כפשוטו בלבד שלישי שאחר הראשון והשני אלא זה הבית האחד שלמעלה מהשנים, זה בית המקדש השלישי, ומכח הבית האחד שלמעלה מהשנים הרי הוא מעין מה שנאמר בסוכה "ראויים כל ישראל לישוב בסוכה אחת" כמו כן כאן כולם יהיו באותו מדרגה של בית.

וא"כ, מה שנאמר "עומדים צפופים ומשתחיים רווחים" - לעתיד לבוא זה יהיה גם "עומדים רווחים" - זה עומק המדרגה דלעתיד לבוא, ההארה של הבית השלישי שהוא יהיה 'בית אחד' שיצרף את כל הכנסת ישראל יחד.

גילוי ה'בית אחד' - הארת ה'יחידה הכללית' דמשיח במדרגת מקום

זהו הגילוי שבמדרגת נפש, מדרגת מקום ומדרגת זמן:

במדרגת נפש זה הארת משיח שהלידה שלו בבחינת זמן היא שייכת לתשעה באב.

במדרגת מקום זה 'בית', אבל זה ה'יחידה שבנפש' שמאירה שזה הארת משיח כידוע, היא מאירה בפסח מדין מדרגת מקום - במדרגת בית.

כשמאיר יחידה פרטית בכל ליל פסח - הקרבן פסח נאכל כל חבורה וחבורה לעצמה זה מדרגת 'בבית אחד יאכל' מצד הארת יחידה פרטית.

אבל כשיאיר הארתו של משיח שהיא היחידה הכוללת שם היא תחבר את כל ישראל יחד, ולכן ה"בבית אחד יאכל" היינו שכל ישראל יחד יאכלו את הקרבן פסח בבית אחד, האכילה הזו היא אכילה שמצרפת את כל ישראל בפועל, אבל השורש של הדבר היא אכילה שכולם מחוברים יחד והאכילה הזו מצטרפת מאותו קרבן.

לעת"ל כל ישראל יאכלו הפסח מבהמה אחת

ובעומק, השתא הרי כל אחד שאוכל מהקרבן זה מכח שהקרבן נאכל למנויו ונמנים על הקרבן באופן שכל אחד צריך שיגיע

לו כשיעור אכילה שזה שיעור כזית, אבל בקרבן דלעתיד לבוא שהוא בחינת שור הבר, בחינת הליתן דלעתיד שזה הסעודה דלעתיד לבוא - שזה השורש של הקרבן פסח דלעתיד - מה שהשתא הקרבן פסח הוא באופן של אכילת שה אבל לעתיד לבוא השורש של האכילה היא באופן של שור הבר והליתן, ואז לא יהיה ריבוי של קרבנות כמו עכשיו שהקרבן נאכל למנויין ונמנים כל חבורה וחבורה על קרבן לעצמה, אלא יהיה בהמה אחת - קרבן אחד שכולם יאכלו מאותו קרבן, זה נקרא בלשון הפסוק "בהמות בהרי אלף" - הרי אלף זה מנין, יחידות, עשרות, מאות ואלפים, אבל כידוע עד מאד שבחינת **אלף** היינו שהוא חוזר ל**אלף**, חוזר ל'אחד', זהו "בהמות בהרי אלף".

כמו שכל ישראל יושבים בסוכה אחת "ראויים ישראל לישב בסוכה אחת", כמו כן כאן מקום האכילה הוא 'בית אחד' והקרבן שממנו יאכל - כל ישראל יאכלו מהבהמה שהיא 'אחת', זה האור דלעתיד לבוא, ההקרה היא קרבן אחד, וכשכל ישראל מאיר בהם בפנימיות כח ה'אחד' שהשורש שלו זה "ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד" - אז יהיה קרבן פסח אחד.

השתא ככלל הסוגיא בפסחים מקריבים את הפסח בשלוש כיתות ככל סדר הדבר המבואר שם, אבל לעתיד לבוא יהיה הקרבה של כח אחד בלבד שהוא שורש כל מציאות ההקרבה של קרבן פסח.

מדרגה דהשתא - "שני גדיי עזים", פסח וחגיגה, ולעת"ל קרבן פסח לבדו

מה שהשתא יש לנו קרבן פסח, זהו קרבן פסח שהוא במהלכי שנים והדוגמא הבהירה - יש פסח ויש חגיגה שעל מנת שפסח יאכל על השובע אוכלים קודם לכן חגיגה, והשורש מתגלה ביצחק ועשיו שיצחק אמר לו להביא לו מצידו בליל פסח ואז אומרת רבקה ליעקב "קח לך שני גדיי עזים" אחד לפסח ואחד לחגיגה כדברי חז"ל, שם נאמר "ועשה לי מטעמים כאשר אהבתי בעבור תברכך נפשי" כמו שאמר יצחק לעשיו ובמקום כך הוא מברך לבסוף את יעקב, שם זה מהלכי שנים, יש יעקב ויש עשיו, יעקב הוא בבחינה בנין הבית ועשיו הוא בבחינת חורבן הבית כידוע - הר שער - וכן הקרבנות הם שנים, פסח וחגיגה, זה ה'**ח'** שבפסח חגיגה, הכל בנוי במהלכי השנים מכח שיש שני בתי מקדשות - ולכן יש פסח ויש מציאות של חגיגה.

אבל כשיאיר האור השלם, לא יצטרכו לאכול לפני הפסח את הקרבן חגיגה על מנת שהפסח יאכל על השובע.

"השביעי במרוזים הרווני לענה", להבין עמוק, למה זה "**השביעי** במרוזים" בליל פסח הרי יש רק דין של **אכילת** מרור בליל הפסח ולמה נאמר '**השביעי** במרוזים'? אבל זה פשוט וברור - כיון שצריכים לאכול את הפסח על השובע על מנת כן הוא ממלא את כריסו במה שקודם לפסח, השורש של מה שהוא צריך למלאות כריסו מכח דבר אחר זה נקרא "מרוזים", אם אין את השעבוד, אם אין את ה**מרור** שהוא בגימטריא **מות** כידוע עד מאד בדברי רבותינו - לא צריך לשבוע מדבר אחר אלא האכילה תהיה רק אכילה של קרבן פסח.

מה שאנחנו אומרים "ונאכל שם מן הפסחים ומן הזבחים" - אבל כשיאיר בית המקדש השלישי במהרה בימינו בשלימות - עיקר האכילה ושלימות האכילה תהיה למעלה מאכילה של פסח וחגיגה שצריך את שניהם בבחינת "שני גדיי עזים" [שהם בבחינת היריעות עזים' שזה המקום של הצד של הנפילה] ויתגלה ה'אחד', יהיה 'בבית אחד יאכל' ויהיה קרבן אחד שאוכלים ממנו, ואז השביעה לא תהיה מדין "השביעי במרוזים", וכשאין "השביעי במרוזים" גם אין "הרוני לענה" - אין חורבן הבית.

ואז, כל האכילה כולה תהיה אכילה של קרבן פסח, יש שלבים בימות משיח כמו שאומרים רבותינו, בשלב הראשון זה יהיה הארה של "מן הפסחים ומן הזבחים" שהפסחים קודמים, אבל לאחר מכן זה הארה שכל האכילה כולה היא מציאות של אכילת פסח.

לעת"ל - קרבן פסח יהפך להיות קרבן תודה

ובעומק - הרי בליל פסח אנחנו אומרים הלל הגדול שזה ה-כ"ו 'כי לעולם חסדו' שבתהלים, ולעתיד לבוא כמו שאומרים חז"ל כל הקרבנות בטלים חוץ מקרבן תודה, ובעומק, פסח הוא גופא יתגלה ה'תודה', זה הקרבן דלעתיד לבוא.

מה שכל הקרבנות בטלים לעתיד לבוא - כמו שהמועדים בטלים גם הקרבנות בטלים, וכמו שהמועדים מה שנשאר זה ה"להלל ולהודות" [יש את ה"להלל ולהודות" שמתגלה בחנוכה ופורים], וכמו כן מצד כך ההארה של קרבן פסח דלעתיד לבוא "כימי צאתך מארץ מצרים אראנו נפלאות" "בניסן נגאלו ובניסן עתידין להיגאל" - הקרבן פסח יהפוך להיות **קרבן תודה**, עכשיו אומרים **עליו** את ההלל שזה גדר ה'הלל והודאה', אבל לעת"ל הקרבן גופא יהפך להיות קרבן תודה.

שורש הגג שבהלל דקרבן פסח - מביהמ"ק דלעת"ל שירד מן השמים

והרי איפה אומרים עליו את ההלל? - כמו שאומרת הרי הגמ' שהיו עולים על הגגות ושם אומרים את ההלל, וכפשוטו כמו שמסבירים הראשונים זה מחמת שהיה ריבוי של אנשים ובאכילת הפסח יש דין של 'בית אחד' ובהלל היו עולים על הגג למעלה מן הבית.

אבל בעומק, כלומר - מתגלה שהפנימיות, או בלשון אחרת, הנקודה העליונה של הפסח הוא ההלל והודאה שאומרים על הפסח, מה שעכשוויו אומרים את ההלל הגדול על הקרבן פסח ואופן האמירה היא על הגג - זה השורש **שעולים** לשורש של קרבן פסח שהוא גופא יהיה לעתיד לבוא 'תודה', זה השורש של מציאות הקרבן פסח דלעתיד לבוא.

והרי כמו שאומרים חז"ל שכשנחרב הבית עלו הכהנים לגג וזרקו את מפתחות ההיכל למעלה וכביכול יצאה יד מלמעלה ולקחה אותם, זה ה'מתתא לעילא', ומכנגד כך מתגלה שאומרים את ההלל על הגג - כי הוא המקום של הירידה של בית המקדש השלישי מלמעלה למטה, כאשר בונים בית מתחילים לבנות אותו מלמטה, מתחילים אותו מהקרקע, בונים קירות ולאחר מכן בונים תקרה, בונים גג.

אבל כשהבית ירד מלמעלה א"כ הוא מתחיל ממקום הגג - זה מה שאומרים על הגג את ההלל שעל הפסח, זה השורש של ההארה של הבית השלישי שעתיד לירד מן השמים, הוא מתחיל מלמעלה ואם הוא מתחיל מלמעלה א"כ הוא מתחיל מהגג, זה עומק הקרבן פסח שלעתיד לבוא ישאר ממנו ה'הלל והודאה' של הקרבן פסח, שהוא יהפוך להיות במדרגה של קרבן תודה, זה מעמקי מציאות הקרבן פסח דלעתיד לבוא.

הפנימיות של ההארה הזו זה הטעם שאנחנו טועמים בפסח, באפיקומן שנאכל באחרונה שצריך שישאר ממנו טעם פסח וטעם מצה - שזה השורש של הגאולה העתידה '**אפיקו-מן**' מוציאים את ההארה של הבית השלישי, בבית המקדש הראשון והשני זה היה עיקר הגילוי של יציאת מצרים הראשונה, אבל בגאולה העתידה שהושרשה בגאולת מצרים מאיר האור של הבית השלישי שיבנה במהרה בימינו.

שם יהיה האחדות של כל ישראל.

שם יהיה ה"ה" אחד ושמו אחד" שהוא יתגלה בתוך מדרגת הקרבן פסח בפועל בביתיהם של ישראל.

שם כל הבתים כולם יתכללו ב'בית האחד' - בביתו של הקדוש ברוך הוא, "יבנה ביתו בקרוב".

[שרו: "מה אשיב לה' כל תגמולוהי עלי" וכו' עד סוף הפרק].

גוט מועד, גוט מועד לכולם.

- [1] [פסח](#)

Source: <https://bilvavi.net/shiur/פסח-063-אפיקומן-יחידה-שבנפש-תשפא>

Links

[1] <https://bilvavi.net/pesach>